

stedse af tjenestemændenes forhandlingsberettigede etatsorganisation betegnet som uheldig og hæmmende for nødvendig tilgang af kvalificeret personale her fra landet til ansættelse i tjenestemandsstillingen i Grønland.

Hvorvidt organisationen har ret i sit synspunkt om, at den højere pensionsalder gør det vanskeligere at skaffe kvalificerede ansøgere her fra landet til tjenestemandsstillingerne i Grønland, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at bedømme, dels fordi antallet af nyansættelser af i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd har været relativt lille i tiden siden 1. april 1958, dels fordi hovedparten af disse nyansættelser er sket inden for sådanne stillingskategorier, f. eks. som lærer, hvor erfaringerne viser, at tilbagesøgning til tjenestemandsstillingen her i landet som altovervejende hovedregel sker, længe inden pensionsalderen indtræder. Hertil kommer yderligere, at hovedparten af de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd er ansat før 1. april 1958, og at de pågældende som følge heraf har bevaret retten til forbliven under den gunstige pensionsordning, uanset om de senere er avanceret til højere tjenestemandsstillingen i Grønland.

Der kan imidlertid anføres flere grunde til at give de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd en særstilling i pensionsretlig henseende.

Både hensyn, der refererer sig til tjenestens svarlige udførelse, og hensyn der i særlig grad refererer sig til de pågældende tjenestemænd selv, taler for at åbne adgang for en mulig tidligere tilbagevenden her til landet for personer tilhørende denne tjenestemandskategori.

Selv om der i de senere år er indført forskellige tekniske faciliteter i de fleste af de større byer i Grønland, er tilværelsen i Grønland dog på forskellig måde så fysisk belastende, at navnlig sådanne tjenestemænd i højere stillinger, der er pålagt omfattende tilsynsopgaver og dermed en udstrakt rejsepligt, ofte vil have vanskeligt ved at bestride denne del af deres tjeneste, når de har passeret 55 års alderen.

Hertil kommer yderligere, at det må forekomme ganske naturligt, at de i Grønland ikke-hjemmehørende ældre tjenestemænd efter at have tilbragt en som oftest meget lang tjenesteperiode i det grønlandske samfund rent psykisk vil føle opholdet og arbejdsbyrden i Grønland stærkt belastende.

Savnet af jævnlige samvær med familie, herunder som regel voksne børn, længsel efter tilbagevenden til det miljø og de levevilkår, som de pågældende er opvokset i, bidrager selvsagt også stærkt hertil.

Erfaringerne har da også vist, at langt den overvejende del af de før 1. april 1958 ansatte tjeneste-

mænd har benyttet sig af adgangen til straks ved 55-års alderens indtræden at søge afsked med pension med henblik på tilbagevenden her til landet.

Det hovedsynspunkt, der ligger til grund for lovforslagets § 96, har i første række været at skabe adgang til en tilbagevenden her til landet for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd på et tidligere tidspunkt end hjemlet efter reglerne i normerings- og klassificeringslovens § 166.

Principielt tilsigtes ved forslaget at give den pågældende tjenestemandsgroupe valget imellem, om de ved 55-års alderens indtræden vil fortsætte deres tjeneste i Grønland eller vende tilbage her til landet for derefter i lønsmæssig henseende at blive stillet, som om de var ansat i en tilsvarende tjenestemandsstilling i den sydlige del af riget.

En sådan ret til — efter afsked med pension som 55-årig — at opnå passende fuld beskæftigelse i offentlig tjeneste her i landet med samtidig adgang til erhvervelse af yderligere pensionsanciennitet må antages ikke alene at være i de pågældende tjenestemænds egen interesse; men også for det offentlige må det i mange tilfælde være af betydelig værdi at kunne udnytte den erfaring og viden, de pågældende tjenestemænd har erhvervet sig under deres ophold i Grønland. Dette vil ikke mindst gælde sådanne offentlige myndigheder eller „væsener“ her i landet, under hvis ressort grønlandske anliggender henhører eller fremtidig vil komme til at henhøre.

I paragraffens formulering om, at den pågældende tjenestemand her i landet skal have tilbud om en efter hans alder og helbredstilstand passende fuld beskæftigelse, ligger ikke, at tjenestemanden kan gøre krav på et arbejdsområde, der kvalitativt og kvantitativt svarer til arbejdsområdet for en tjenestemandsstilling her i landet, svarende til den tjenestemandsstilling, pågældende har beklædt i Grønland.

Det forudsættes imidlertid, at der i god tid, inden den enkelte i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemand fylder 55 år, fra pågældende styrelse tages initiativ til at gøre sig bekendt med tjenestemandens ønske om forbliven i Grønland eller tilbagevenden her til landet, og i sidste fald da at undersøge mulighederne for at tilvejebringe sådanne arbejdsopgaver for den pågældende her i landet, som nok bør være passende, men dog med hensyn til omfang og beskaffenhed godt kan være af mere underordnet karakter end de tjenesteforretninger, der var knyttet til den hidtidigt beklædte tjenestemandsstilling i Grønland.

Til § 97.

Som i bemærkningerne til § 90 anført skal der ved grønlandstillæggets fastsættelse tages hensyn til,